herpy

SKINKER

Giant Blue-tongued Skink

Tiliqua gigas

En stor, tropisk skink fra Ny Guinea og Molukkerne med bred blå tunge og et roligt, dagaktivt liv på skovbunden. *Tiliqua gigas* kræver mere fugt end sine australske slægtninge, et stort terrarie og UVB. Mange dyr i handlen er vildfangne og har svært ved at vænne sig til håndtering.

Familie: Scincidae Tidligere navn: *Scincus gigas* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**45-60 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**15-20 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Regnskov**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**180 × 60 × 60 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-33 °C**
Hotspot	**37-40 °C**
Temperatur, nat	**21-24 °C**
Luftfugtighed	**60-80 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter, frugt, planter og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kønsmoden	**18-36 mdr.**
Kuldstørrelse	**5-15 unger**
Kuld pr. år	**1**
Drægtighed	**90-120 dage**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er ikke opført på CITES-listerne eller i EU's bilag A-D. Køb dyr med dokumentation for oprindelsen, og vælg helst dokumenteret opdrættede dyr.

Om arten

Tiliqua gigas har den tunge, rørformede krop, de korte ben, det trekantede hoved og den brede blå tunge, som kendetegner slægten *Tiliqua*. Tungen bruges til forsvar og vises frem sammen med den lyserøde mundhule, når dyret føler sig truet. Navnet *gigas* kommer af giganterne i græsk mytologi og bruges om arter, der er store i deres gruppe.

Arten blev beskrevet i 1801 og har en tid været regnet for en underart af *Tiliqua scincoides*. I dag deles den i tre underarter: nominatformen *T. g. gigas* med typelokalitet på Ambon, *T. g. evanescens* fra det sydlige og østlige Ny Guinea og *T. g. keyensis* fra Aru- og Keiøerne. Taksonomien er ikke endeligt afklaret. I hobbyen skelnes mellem lokalformer som Classic, Halmahera, Kei og Merauke, og dyr af typen Irian Jaya kan ikke placeres sikkert i nogen af underarterne. Classic-formen er jordgul eller grønlig med brune tværbånd, Halmahera-formen er rødlig eller grå, Kei-formen er fregnet helt op på hovedet, og Merauke-formen har den længste krop og hale. Tegningen varierer meget fra dyr til dyr.

Arten bliver omkring 45-60 cm lang. Tallet er et skøn ud fra slægten, for præcise mål for *T. gigas* findes ikke.

En stor del af dyrene i handlen er vildfangne, og dyr, der sælges som opdrættede, kan også være det. Vildfangne dyr er stressede og defensive, mens opdrættede dyr er tamme. Halen kan smides ved hårdhændet håndtering.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Udbredelse og levested

Tiliqua gigas lever i Indonesien på Ambon, Seram, Ternate, Halmahera, Kei- og Aruøerne og Yapen (Jobi) samt i den indonesiske del af Ny Guinea. Arten findes også i Papua Ny Guinea, på Admiralitetsøerne, New Britain og andre dele af Bismarckarkipelaget. Den findes ikke på Sulawesi.

T. g. evanescens lever i det østlige og sydlige Papua Ny Guinea og i den indonesiske del af Ny Guinea, med typelokalitet ved Port Moresby. *T. g. keyensis* findes på Aru- og Keiøerne og i den indonesiske del af Ny Guinea.

> **Oprindelig udbredelse:** Indonesien og Papua Ny Guinea.

LEVESTED

Arten lever i et tropisk klima med varme og høj luftfugtighed hele året. Dyret færdes på jorden i skov og skovkanter og skjuler sig i hulninger, under løv og i jorden. Det er dagaktivt og soler sig om morgenen. Levestedet er kun sparsomt beskrevet, så pasningen bygger på erfaringerne med dyr i fangenskab.

I terrariet efterlignes tropisk lavland med varme, høj luftfugtighed og en tyk, fugtig bund, som dyret kan grave i. Om natten falder temperaturen kun lidt.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 180 × 60 × 60 cm (længde × bredde × højde), svarende til godt 1 m² gulvareal. Større er bedre, og gulvarealet betyder mere end højden. Med lamper inde i terrariet skal højden være mindst 60 cm. Dyret skal holdes alene, fordi både hanner og hunner er territoriale, og kampe kan give alvorlige skader.

Bunden skal være 10-15 cm dyb og holde godt på fugten, fx en blanding af 40 % muldjord, 40 % kokosfibre og 20 % legesand, gerne med sphagnum ovenpå. En bioaktiv bund med springhaler og bænkebidere hjælper på fugtigheden, men dyret tramper levende planter ned, så vælg robuste planter med tykke stængler. Undgå aspespåner og spåner af fyr og ceder.

Giv mange skjul i både den varme og den kølige ende: barkrør, hule stammer og kasser. En flad sten under varmelampen giver varme nedefra, men brug aldrig en varmesten med indbygget varmelegeme. Sørg for god ventilation og et sikkert låg.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund Læs mere: Foderdyr: hold og avl

TEMPERATUR

Dyret skal kunne vælge mellem 24-29 °C i den kølige ende og 28-33 °C i den varme ende. Overfladen på solpladsen skal være 37-40 °C. Om natten skal temperaturen være 21-24 °C og ikke falde meget under 21 °C. Tallene gælder de indonesiske *Tiliqua*-former generelt.

Brug halogenspots eller en varmelampe i keramisk fatning over net, og sæt en termostat på alt varmeudstyr. Mål overfladetemperaturen med et infrarødt termometer og lufttemperaturen med digitale termometre i begge ender. Er rummet koldt om natten, bruges et keramisk varmelegeme eller et varmepanel uden lys.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge på 60-80 %, højere end for de australske arter. Mål den i den kølige ende, og sigt mod den øvre del af intervallet. Fugtigheden holdes oppe med en tyk bund, der vandes igennem en gang om ugen, så den er fugtig, men ikke våd, og med daglig sprøjtning morgen eller aften. Et skjul med fugtig sphagnum, som skiftes ofte, giver en lomme med fugtighed tæt på 100 %. En forstøver eller et automatisk sprøjteanlæg kan hjælpe, men må ikke køre hele døgnet, for bunden skal også tørre lidt op ind imellem. Brug destilleret vand eller vand fra omvendt osmose.

En stor, lav vandskål med højst 7-8 cm vand skal altid stå fremme og skiftes hver dag. Er bugskællene ru, er luften for tør.

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og skal have UVB og kraftigt lys. Brug et T5-rør med UVB, og placér det, så UV-indekset på solpladsen er omkring 3-4 (Ferguson-zone 3). Der må ikke være glas eller plast mellem lampen og dyret, og net dæmper strålingen. Dyret må ikke kunne komme tættere på lampen end omkring 25 cm. Rørene skiftes hver 12. måned, fordi UVB-udstrålingen aftager, selv om lyset ser uændret ud.

Ud over UVB giver en LED på omkring 6.400 K godt dagslys. Lyset er tændt 12 timer i døgnet. Dyrene kan leve uden UVB, hvis foderet indeholder D3, men det er ikke den bedste løsning.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Tiliqua gigas er altædende. Grundfoderet er en varieret blanding af dyrisk protein, grønt og lidt frugt. Unger skal have 70-80 % protein, voksne omkring 50-60 %. Voksne skal have 40-50 % grøntsager og blade, og frugt højst 10 %. For meget protein giver overvægt.

Protein kan være fårekyllinger, græshopper, kakerlakker, sorte soldaterfluelarver, snegle, regnorme og silkeorme samt æg og magert kød. Superorme og optøede nøgne museunger er kun godbidder. Grønt er fx mælkebøtteblade, grønkål, endivie, squash, græskar og gulerod, revet fint. Undgå avocado, løg, aubergine, citrusfrugter og giftige blomster. Foderinsekterne skal fodres godt i 2-3 døgn før fodringen og pudres med kalk.

Unger fodres hver dag, halvvoksne cirka 3 gange om ugen og voksne 1-2 gange om ugen. En portion er omkring så stor som dyrets hoved. Drys en knivspids kalk over maden ved hver fodring; færdigfoder til krybdyr behøver ikke ekstra kalk. Et bestemt færdigfoder er mistænkt for at give nervelidelser og vaksthæmning hos *T. gigas*, så færdigfoder bør kun være en del af en varieret kost og aldrig det eneste.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Vildfangne dyr af *Tiliqua gigas* er stressede, defensive og til tider aggressive, og nogle bliver aldrig helt tamme. Opdrættede dyr er langt roligere, og Merauke-formen er generelt roligere end de andre. Tal roligt til dyret, lad det komme til dig i sit eget tempo, og begynd med korte håndteringer på omkring 5 minutter.

Når du løfter dyret, skal hele kroppen inklusive halen hvile på underarmen. Tag aldrig fat i halen. Fnys og viften med halen betyder irritation. Åben mund med tungen ude er forsvar, og dyret skal så have fred. Hold hvert dyr alene, og vask hænder efter håndtering.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Alderen ved kønsmodenhed er ikke kendt for arten. Hos *Tiliqua scincoides* sker det efter omkring halvandet til tre år, og tallet i boksen er lånt derfra. Kønnene er svære at skelne udvendigt, fordi størrelse, hovedform og halelængde overlapper, og sondering kan skade dyret. Den sikreste metode er en kort kikkertundersøgelse af urinblæren i bedøvelse hos dyrlægen (cystoskopi), hvor kønskirtlerne kan ses gennem blærevæggen. Røntgen med kontrastvæske i hemipenislommerne er langt mindre sikker hos denne art.

PARRING

Hannen og hunnen sættes kun sammen under opsyn og adskilles igen, hvis hannen bider vedvarende. Parringen er hårdhændet, og hunnen kan få bidmærker. Hunnen skal være sund og i god foderstand. En fast parringssæson og en nødvendig vinterhvile er ikke kendt for arten.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

ÆGLÆGNING OG KULD

Arten er levendefødende. Kuldstørrelsen er ikke kendt for *T. gigas*, og tallet i boksen, 5-15 unger én gang om året, er lånt fra *Tiliqua scincoides*. Den drægtige hun skal have rigeligt med føde, kalk og en varm solplads. Bliver hun sløv, holder hun op med at æde, eller presser hun uden resultat, så kontakt dyrlægen.

INKUBATION

Der er ingen æg at udruge. Drægtighedens længde er ikke kendt for arten, og de 90-120 dage i boksen er lånt fra *Tiliqua scincoides*. Hunnen skal have de samme temperaturer som ellers, og solpladsen skal bevares, fordi varmen driver fosterudviklingen. Hold hende alene i terrariet.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne skal bo hver for sig i et mindre terrarie med fugtig bund, skjul, UVB og solplads. De æder straks og skal fodres hver dag med omkring 70-80 % protein: små fårekyllinger, regnorme, æg og fintrevet grønt, pudret med kalk. De vokser hurtigt, og farverne bliver klarere med alderen. Hold dem adskilt for at undgå bid.

Sundhed og typiske fejl

De fleste problemer skyldes pasningen. De typiske er:

- Metabolisk knoglesygdom af mangel på kalk, D-vitamin eller UVB. Det giver bløde kæber og skæve ben.
- Hudskiftebesvær ved for lav fugtighed. Giv et fugtigt skjul og et lunkent bad.
- Hudinfektioner og luftvejsinfektioner, hvis bunden er konstant våd, eller temperaturen er for lav.
- Tandproblemer, hvis der gives meget frugt, og overvægt af for meget protein.
- Parasitter hos vildfangne dyr. Nye dyr bør stå i karantæne i 3-6 måneder og have en afføringsprøve undersøgt.
- Nervelidelser og vaksthæmning, som mistænkes at hænge sammen med ensidig fodring med ét færdigfoder.

Vej dyret jævnligt; pludseligt vægttab er et faresignal. Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, holder op med at æde, trækker vejret med åben mund eller pibende lyde, eller virker slapt.

Læs mere: Karantæne og hygiejne Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.